

Závěr

Řízení o předběžné otázce je velmi významným institutem v rámci evropského soudnictví. Lze ho jednoznačně zařadit mezi rozhodující činnosti Soudního dvora a dovolila bych si ho nazvat jako určitou „anomálii“ mezi řízeními. Vyznačuje se zejména spoluprací a komunikací mezi národními soudy a Soudním dvorem. Úspěch a význam tohoto řízení je zcela nesporný. Díky řízení o předběžné otázce bylo v rámci evropského práva přijato nespočet právních principů a institutů, na kterých dnes právo Evropské unie stojí. Úspěch má však často i své stinné stránky. V případě řízení o předběžné otázce se jedná o zvyšující se nápad Soudního dvora právě v důsledku zájmu o toto řízení. Ne příliš povzbudivou skutečností je v tomto ohledu i činnost Evropské unie v podobě integračních procesů a přistupování dalších členských států, kde například dle mého názoru jen otázka počtu jazyků vytváří samostatnou problematickou oblast.

Jak se postavila Česká republika k řízení o předběžné otázce? Česká republika od doby svého přistoupení k Evropské unii podala 12 žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce, přičemž první předběžnou otázku předložil Okresní soud v Českém Krumlově ke konci roku 2005 ve věci Vorel v. Nemocnice Český Krumlov. Význam této předběžné otázky byl utlumen rozhodnutím ve věci Dellas a další a díky tomu Soudní dvůr rozhodl usnesením podle článku 104 odstavce 3 Jednacího řádu Soudního dvora. Obdobný osud potkal další předběžnou otázku ve věci OSA v. Miloslav Lev. K urychlení řízení došlo pomocí dříve rozhodnutého případu ve věci SGAE, i když zde nedošlo k vydání usnesení v důsledku upuštění od této otázky ze strany českého soudu podle článku 78 Jednacího řádu Soudního dvora. Velmi zajímavou byla předběžná otázka ve věci Telefónica O₂ Czech Republic a.s. v. Czech On Line, a.s., v níž Soudní dvůr svou pravomoc *ratione temporis* odůvodnil zejména tím, že zkoumané rozhodnutí bylo vydáno po 1. květnu 2004 a také předběžná otázka se týkala výkladu práva Evropské unie. V důsledku tohoto řízení je pro pravomoc *ratione temporis* tedy rozhodující aplikace vykládaného ustanovení. Telefónica O₂ je také ukázkovým příkladem, kdy se stanovisko generálního advokáta může lišit od rozhodnutí Soudního dvora.

Další českou předběžnou otázkou je věc Reisebüro Bühler GmbH v. Dom.info e.K., Sebastian Dieterle, která byla zajímavá z hlediska předkládajícího orgánu jako soudního

orgánu ve smyslu článku 267 Smlouvy o fungování Evropské unie. Tím byl v tomto případě Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. Soudní dvůr v tomto případě nerozhodl, jelikož byl z rejstříku Soudního dvora vyškrtnut z důvodu dohody stran v původním řízení. Přikláním se však k názoru, že Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky by za soud ve smyslu práva Evropské unie považován nebyl. Podle mého mínění zatím nejzajímavější byly předběžné otázky ve věci Skoma-Lux s.r.o. v. Celní ředitelství Olomouc, která se dotýká uplatnitelnosti právních předpisů vůči jednotlivcům. Z rozhodnutí Soudního dvora vyplývá, že povinnosti obsažené v právní úpravě Evropské unie, která nebyla v době aplikace vyhlášena v Úředním věstníku Evropské unie v jazyce některého z nových členských států, nemohou být jednotlivcům v tomto státě uloženy. Elektronická podoba zveřejnění nepředstavuje podle Soudního dvora rovnocennou variantu publikace v Úředním věstníku Evropské unie. Nejnověji rozhodnuté předběžné otázky jsou ve věci RLRE Tellmer Property s.r.o. v. Finanční ředitelství v Ústí nad Labem a Milan Kyrian proti Celnímu úřadu Tábor. Předběžná otázka ve věci RLRE Tellmer Property s.r.o. spadá do nejžádanější oblasti z hlediska předmětového zaměření – do oblasti daní. Soudní dvůr rozhodl, že nájem nemovitého majetku a službu spočívající v úklidu společných prostor je potřeba považovat za samostatná a navzájem oddělitelná plnění. Předběžná otázka Milan Kyrian v. Celní úřad Tábor předložená v polovině roku 2008 se týká oblasti sblížení právních předpisů. Zajímavou skutečností je zde fakt, že byla jako první podána jedním z nejvyšších článků naší soudní soustavy – Nejvyšším správním soudem. Pokud jde tedy o vykonatelnost dokladu o vymahatelnosti pohledávky, nemá soud členského státu, ve kterém má sídlo dožádaný orgán, oprávnění tuto vykonatelnost ověřit. Opačně tomu je v případě doručení takového dokladu. Také v důsledku ochrany práv příjemce a spolupráce v rámci Evropské unie má být tento doklad doručen v některém z úředních jazyků členského státu, v němž má sídlo dožádaný orgán.

Na závěr tato práce přináší krátký přehled nově podaných žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce. Tyto žádosti byly Soudnímu dvoru předloženy v minulém roce 2009 a nebylo k nim ještě vydáno ani stanovisko generálního advokáta či učiněn jakýkoliv jiný krok, který by byl zveřejněn. Jednalo se o předběžnou otázku podanou Okresním soudem v Chebu z oblasti Prostor svobody, bezpečnosti a práva ve věci Česká podnikatelská pojišťovna, a. s.

v. Michal Bilas. Poslední čtyři otázky, první ve sporu dovozu odpadu za účelem likvidace mezi DAR Duale Abfallwirtschaft und Verwertung Ruhrebiet GmbH v. Ministerstvo životního prostředí, druhá Skoma-Lux s.r.o. v. Celní ředitelství Olomouc (2) věcného zaměření z oblasti Společný celní tarif, třetí na poli duševního vlastnictví Bezpečnostní softwarová asociace v. Ministerstvo kultury a poslední ze sféry Sociální zabezpečení migrujících zaměstnanců Landtová v. Česká správa sociálního zabezpečení, mají jednu společnou věc, byly v roce 2009 předloženy Soudnímu dvoru Nejvyšším správním soudem. Nabízí se zde proto myšlenka, že Nejvyšší správní soud vzal na vědomí „kritiku“ Ústavního soudu vyjádřenou v nálezů Ústavního soudu sp. zn. II ÚS 1009/08 *K povinnosti obecného soudu položit předběžnou otázku*. Na to, jak bude o těchto otázkách rozhodnuto, si musíme ještě nějaký čas počkat.

Na konec kapitoly o českých předběžných otázkách je uvedeno shrnutí k řízením před vnitrostátními soudy, v nichž tyto předběžné otázky vyvstaly. Uvedené pojednání přináší porovnání těchto předběžných otázek, hlavně jejich společné rysy v podobě „neaplikace“ doktríny *acte clair* či procesního postupu podle českých procesních předpisů.

Pokud jde o Ústavní soud České republiky, který stojí mimo obecnou soudní soustavu České republiky, bude i nadále zajímavé sledovat, jak se Ústavní soud České republiky postaví k tomu, zda je orgánem ve smyslu článku 267 Smlouvy o fungování Evropské unie a zda předběžnou otázku sám někdy předloží.